

С. Ф. Легенчук, канд. екон. наук, доц.,
Житомирський державний технологічний університет

СИМУЛЯКРИЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: НА ШЛЯХУ ДО ПОДОЛАННЯ ТЕОРЕТИЧНОЇ КРИЗИ

На сьогодні у вітчизняному бухгалтерському обліку все частіше простежуються симптоми глибокої теоретичної кризи, свідченням чого є неможливість побудови єдиної концептуальної структури бухгалтерського наукового знання. Більшість існуючих теоретичних розробок характеризуються еkleктичністю своєї побудови та відсутністю зв'язку із сучасними економіко-теоретичними та філософськими концепціями. Вважаємо, що вихід із кризи можливий лише за умови широкого використання в бухгалтерських наукових дослідженнях сучасних філософських методологій і теорій, адекватних рівню розвитку національної системи бухгалтерського обліку та потребам користувачів облікової інформації.

Однією із особливостей бухгалтерського обліку як системи наукових знань є те, що її предметом є не лише об'єктивно існуючі елементи світу реальних об'єктів, а також і елементи, які створюються самим бухгалтерським обліком і належать до елементів бухгалтерської наукової картини світу. "Створення обліком" означає, що такі елементи передбачено створювати згідно з прийнятою на рівні держави бухгалтерською доктриною або дозволяється створювати в межах окремого підприємства шляхом реалізації механізму професійного судження бухгалтера. Прикладом таких елементів є резерв сумнівних боргів і витрати майбутніх періодів. На підставі сутності таких елементів запропоновано їх називати *бухгалтерськими симулякрами*, що є зображеннями без оригіналу, репрезентацією того, що не існує.

Пропонуючи новий бухгалтерський термін ("бухгалтерський симулякр"), ми дотримуємося методологічного принципу, відомого як "бритва Оккама", виходячи з якого, не слід розмножувати в бухгалтерському обліку сутності без необхідності. У даному випадку, на нашу думку, якраз і існує така необхідність, оскільки застосування назви "симулякр" для певної групи об'єктів обліку дозволяє не лише утворити новий бухгалтерський термін, а й використати постмодерністську теорію симулякрів для детального обґрунтування сутності та характерних особливостей таких об'єктів, визначення їх ролі у функціонуванні системи бухгалтерського обліку та обґрунтуванні подальших перспектив її розвитку. Наприклад, виходячи із запропонованої назви, можна висунути гіпотезу, що в майбутньому одним із напрямів подальшого розвитку бухгалтерського обліку буде його симулякризація, тобто включення до його складу більшої кількості симулякрів відповідно до потреб користувачів бухгалтерської інформації.

Застосування такого підходу, що передбачає створення штучних об'єктів обліку на основі врахування потреб користувачів бухгалтерської інформації, сприятиме подоланню існуючої теоретичної кризи бухгалтерського обліку, забезпечить ув'язку бухгалтерського наукового пізнання та нагальних проблем облікової практики. Подальша симулякризація бухгалтерського обліку є єдиним шляхом розвитку бухгалтерських об'єктних досліджень в Україні.

Перспективним напрямом подальших бухгалтерських наукових досліджень є трансляція теорії симулякрів у систему бухгалтерського обліку, що сприятиме виділенню зі складу об'єктів бухгалтерського обліку тих об'єктів, які не є складовою світу реальних об'єктів, а утворюються в межах національної системи бухгалтерського обліку. Застосування теорії симулякрів дозволить виявити характерні особливості побудови та використання таких об'єктів у системі бухгалтерського обліку та сприятиме виявленню загальних тенденцій розвитку бухгалтерської науки.

Легенчук, С.Ф. Симулякризація бухгалтерського обліку: на шляху до подолання теоретичної кризи [Текст] / С.Ф. Легенчук // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. тез доповідей XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції (27–28 жовтня 2011 р.). - Суми : УАБС НБУ, 2011. - С. 49-50.